ਭਾਗ-14

ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ 'ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ' ਹੈ, ਤਦੇ ਉਸ ਨੂੰ **'ਪ੍ਰੇਮ-ਪੁਰਖ'** ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਆਪਣੀ ਰਚੀ ਹੋਈ ਕਾਇਨਾਤ ਨਾਲ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਪਿਆਰ ਹੈ । ਉਹ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰ ਸੰਭਾਲਦਾ, ਪਾਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਸ਼ੁਭ-ਚਿੰਤਕ ਹੈ ।

ਸਾਰਿ ਸਮਾਲੈ ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਿਤ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੧੭)

ਪ੍ਰਭੁ ਮੇਰੋ ਇਤ ਉਤ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੧੩)

ਸਭ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸ੍ਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਸਰਬ ਘਟਾ ਆਧਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੨੦)

ਅਸੀਂ 'ਜੀਵ' ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ ਦੀ ਚਿਣਗ ਜਾਂ ਕਿਰਨ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੈ । ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਥਾਹ **ਪਿਆਰ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਲਈ** ਇਹ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਇਲਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦੀ 'ਚਿਣਗ' ਰੱਖੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ **'ਪਰਮੇਸ਼ਰ'** ਆਪਣੀ ਅੰਸ਼ **'ਜੀਵਾਂ'** ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇ ਤੇ ਉਸਦੀ 'ਅੰਸ਼' ਆਪਣੀ **'ਇਲਾਹੀ ਮਾਂ'** ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜਵਾਬ (response) ਦੇ ਸਕੇ ।

ਇਸ ਪਿਆਰ ਵਿਚ **'ਦੈਵੀ-ਖਿੱਚ'** ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ Divine gravity ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਜ਼ਰੇ-ਜ਼ਰੇ ਅੰਦਰ —

ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਵੱਲ

ਤੇ

ਇਕ ਦੂਜੇ ਵੱਲ

ਇਹ ਇਲਾਹੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਖਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਸੇ ਦੈਵੀ-ਖਿੱਚ (cosmic attraction) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੂਰਜ, ਚੰਦਰਮਾ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਗਣਤਾਰੇ ਵੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਤਾ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਵੱਲ ਸਦੀਵੀ **ਖਿੱਚ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ** । ਇਸੇ ਦੈਵੀ ਖਿੱਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ, ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ, ਨੇਹੁੰ ਆਦਿ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨਾਮ ਜਾਂ **ਸ਼ਬਦ** ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

'ਆਤਮਿਕ-ਮੰਡਲ' ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਖਿੱਚ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਜ਼ਰੇ-ਜ਼ਰੇ ਅੰਦਰ — **ਗੁੱਝੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਸੂਲਾਂ**, ਅਥਵਾ 'ਹੁਕਮ' ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਇਨਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ

Simran 123 Part 14

The Immortal Protector is a form of Love and that is why He is known as a Loving Protector. He has deep love for his creation. He protects and looks after His beings and is forever their well wisher.

1 His slave, He ever preserves and cherishes and with love, hugs him to His bosom. *617*

2 Both here and hereafter, my Lord is a succourer (helper) of mine. *1213*

3 You are the Beloved of all, the Cherisher of all and the Mainstay of all hearts. *1220*

We humans are the off springs of God; therefore there exists in us a spark of love, affection and attachment. God, in fulfillment of His seep love has created this universe and in it He has placed the spark of Divine Love, so that He can love His beings (creatures) and His beings can in return respond to the Divine Love of the 'Divine Mother'.

In this love there is a 'Divine pull' which is also called Divine gravity. In this way the natural pull of the Divine love in all the tiniest parts (atoms) of the universe

Towards the Immortal Protector

and

Towards one another

is present. The sun, the moon, the earth and all the stars are subordinate to this cosmic attraction and are eternal experiencing the Divine pull towards one another and towards their creator, The Immortal Protector. This cosmic attraction is said to be love, affection, attachment etc. and it is also called the Naam or Shadad (Word).

The total pull of the 'spiritual circle', according to some hidden natural laws or God's Will, is keeping all the various parts of the universe in absolute

'ਤੋਲ' (balance) ਵਿਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਲਈ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਜੁਗਾਂ-ਜੁਗਾਂਤਰਾ ਤੋਂ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਇਲਾਹੀ 'ਹੁਕਮ' ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਜਦ ਕਦੇ ਇਸ **ਕੁਦਰਤੀ ਤੋਲ** (natural balance) ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਘਨ (disturbance) ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ **ਭੜਥੂ ਮੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ**, ਜਿਵੇਂ ਕਿ-ਭੂਚਾਲ, ਹੜ੍ਹ, ਤੂਫਾਨ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਸਾਡਾ ਹਉਮੈ-ਵੇੜ੍ਹਿਆ ਮਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਉਕਤੀਆਂ-ਜੁਗਤੀਆਂ, ਸਿਆਣਪਾਂ ਆਦਿ ਘੋਟ-ਘੋਟ ਕੇ **'ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਾਣੇ'** ਵਿਚ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ-ਲਿਖੇ **'ਹੁਕਮ'** ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਇਲਾਹੀ **ਪ੍ਰੀਤ ਤਾਰ** ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ **'ਇਲਾਹੀ ਮਾਂ' ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗੋਦ**, ਪਿਆਰ, ਸੁੱਖ ਅਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਜੇਕਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਲਬ ਬੁਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਸਾਡੀ **'ਸੁਰਤ' ਦੀ ਤਾਰ** ਅੰਤਰਆਤਮੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਨਾਮ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ 'ਜੀਵਨ-ਰੌ' ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਉਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ **ਹਨੇਰਾ ਛਾ** ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਵਿਚ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਤੇ ਦੁਖ-ਕਲੇਸ਼ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਆਪਣੀ ਇਲਾਹੀ ਮਾਂ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਗੋਦ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ **ਅੰਤ੍ਰਮੁਖੀ ਹੋ ਕੇ** 'ਸਿਮਰਨ' ਦੁਆਰਾ **'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ'** ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ । **ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੀ ਆਤਮਿਕ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤਿ-ਲਿਵਲੀਨ' ਹੈ** ।

ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਰਬੀਨ ਭਏ
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕੈ ਏਕ ਪਹਿਚਾਨੀਐ । (ਕ.ਭਾ ਗੁ:-੧੪੭)
ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖ ਲਖਾਏ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ:-੫/੧੫)

ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਰਨਾਂ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਜਦ ਇਹ ਕਿਰਨਾਂ ਆਤਸ਼ੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ (convex lens) ਨਾਲ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ **ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਬਲ ਕਿਰਨ** ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਤਨੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਉਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜਾਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਖਿਆਲਾਂ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ **ਖੱਚਤ ਹੋ ਕੇ** ਖਿੰਡੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਕਾਰਣ ਸਾਡਾ ਮਨ ਅਤਿ ਨਿਰਬਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਤੇ **ਘਬਰਾ ਜਾਂਦੇ** ਹਾਂ ਜਾਂ **ਉਬਲ ਪੈਂਦੇ** ਹਾਂ । ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੁਕਤੇ ਤੇ **'ਇਕਾਗਰ'** ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ 'ਸੁਰਤ' ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਐਸੀ **ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਈ**

balance and harmony. For this reason the whole creation since time in memorial, synchronized with the flow of the 'Divine Will' is running its course consistently.

When there is some disturbance in this natural balance, then panic strikes the world - as for example during earth - quakes, floods, typhoons, diseases etc.

In this way when our ego-centered mind, with God given wisdom, persistently makes statements and schemes devices and displays cunningness, all the time using his own self will, then he divorces himself from the Divine Will written within himself and breaks off from the wire of Divine love. This deprives him of the 'Divine Mother's " warm bosom, love, happiness and all other forms of blessings.

If there is any defect in the electric wire, the bulb goes off and we flounder in darkness. Similarly, if the wire of our spiritual attention breaks off from God's Word, Naam Will or Life-flow, then the darkness of ignorance prevails upon our mind and we flounder in the doubt-ridden fallacies of our ego and experience sufferings and affliction.

If we wish to enjoy again the love of the warm bosom of our Divine Mother, then we have to go inwards into our being and "focus on the Word" , through simran. According to gurmat our spiritual destination is, 'linking our attention with the Word'.

1 Linking the attention with the Word one becomes aware.
The Perfect Lord is one, and the One is recognised. KBG 147

2 Linking the attention with the Word, the unrecognizable is recognised.
VBG 5/15

The suns rays are spread all around. When the rays are collected by means of convex lens, then they become one powerful strong ray in which the heat of the sun is increased so much that it burns paper but the scattered rays have no effect on it.

Similarly the attention or tendencies of our mind are absorbed in various thoughts or things and are scattered. Because of this, our mind has become very weak and we become upset and angry over trivial matters. When these tendencies are focused on one point, then the result is attentions. Such focused attention.

ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ-ਰਿਧੀਆਂ-ਸਿਧੀਆਂ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ ਆਦਿ ਰਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਇਸੇ **'ਸੁਰਤ'** ਨੂੰ **'ਸਬਦ' ਵਿਚ ਜੋੜਨ ਨਾਲ** 'ਸੁਰਤ' ਦੀ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈ ਦਾਮਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਡੀਆਂ ਖਿੰਡੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਸੜ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਮਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੁਭਾਗੇ ਸਮੇਂ **ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੁਆਰਾ** ਨਾਮ ਦੀ 'ਛੋਹ' ਲਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਤ੍-ਆਤਮੇ **ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼** ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ 'ਗੁਰ ਸ਼ਬਦੀ ਗੋਬਿੰਦ ਗਜਿਆ' ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਡੀ 'ਸੁਰਤ' **ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ** ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਗਲਤਾਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ **'ਆਤਮ-ਮੰਡਲ'** ਦੇ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਰੂਪ' ਦੀ ਬਾਬਤ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸੋਝੀ **ਓਪਰੀ ਜਿਹੀ** ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ **'ਅਨੁਭਵੀ ਇਲਾਹੀ ਗਿਆਨ'** ਦੀ ਬਾਬਤ —

ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਫੁਰਸਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ।

'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਵਿਚ ਆਤਮ-ਮੰਡਲ ਦੇ **ਅਨੁਭਵੀ-ਤਜਰਬਿਆਂ** ਨੂੰ ਸਾਫ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਭਾਵਾਂ ਵਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ । ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦਾ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਕਥਾ-ਵਾਰਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸਾਡੇ ਤੇ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੀ **ਪਾਰਸ-ਕਲਾ** ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੀ । ਸਾਡੀ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਵਿਚ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ—

ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰੇ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੁ ॥
(ਪੰਨਾ-੩੯)

ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਪੜਹਿ ਹਰਿ ਤਤੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ॥
ਮੂਲਹੁ ਭੁਲੇ **ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ** ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੮)

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰੈ ਆਪਿ ਨ ਕਮਾਵੈ ਤਤੁ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਨੈ ॥
(ਪੰਨਾ-੩੮੦)

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਤੂੰ ਚੀਨਹਿ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਆਵਹਿਗਾ ॥
(ਪੰਨਾ-੪੩੪)

ਜਦ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ **'ਸੰਗਤ'** ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਗੁਣ-ਔਗੁਣ ਕਬੂਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਇਸੇ ਤ੍ਰਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਅਸੀਂ **'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ'** ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

generates unlimited power with which various types of mental miracles, charms etc. are performed.

By focusing this attention in the ' Word' the focused attention becoming electrical power burns our scattered and low desires and purifies our mind. The purified mind may experience Guru's Grace at some blessed time when it may receive the touch of Naam and the internal spiritual intutional light may occur. Through the 'Word" God manifests Himself.

Generally our attention is absorbed in the miracles of the 'materialistic world'. This is because our knowledge or awareness of manifestation of the 'Divine World' is superficial. In reality we:

do not know
do not see the need
have no time

about 'Intutional Divine Knowledge'.

In Gurbani the intutional experiences of the Divine World are clearly mentioned but our attention does not go towards the innate meaning. This is why, doing path, kirtan and lectures on Gurbani do not have the 'touch stone' effect of Gurbani on us. This state of ours is illustrated by Gurbani thus:

1 ***He reflects not on the Word but utters mere words from the mouth and is engrossed in sin.*** *39*

2 ***Men read treatises dealing with three qualities and understand not the quintessence of God.***
They forget the Primal Being and recognise not the Guru's hymns. *128*

3 ***He imparts instructions, but himself practices not.***
He realises not the quintessence of the Name. *380*

4 ***The One Word your remember not. You shall enter the womb again and again.*** *434*

When we study or do research on something, we come into contact with that subject and we accept its vices - virtues.

Similarly when we contemplate and focus on the Word and practice it,

ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ **'ਆਤਮ-ਮੰਡਲ' ਦੇ ਦੈਵੀ ਗੁਣ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੇਨ।**

ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ **ਪੜ੍ਹਾਈ** ਸਾਨੂੰ 'ਮਾਇਆ ਮੰਡਲ' ਵਿਚ ਹੀ ਫਸਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਪਰ 'ਆਤਮ-ਮੰਡਲ' ਦੀ **ਅਨੁਭਵੀ-ਵਿਚਾਰ** ਸਾਨੂੰ ਮੋਹ-ਮਾਇਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਕੇ **'ਆਤਮ-ਮੰਡਲ'** ਦੇ **ਅਸਚਰਜ ਵਿਸਮਾਦੀ ਗਿਆਨ** ਅਤੇ ਅੰਤ਼ਰ-ਆਤਮੇ **ਅਨੁਭਵੀ ਤਜਰਬੇ** ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।

'ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ' ਦੀ **ਪੜ੍ਹਾਈ**, ਅਥਵਾ **ਖੋਜ** ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅੰਤ੍ਰਮੁਖੀ ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ ਦੀ ਖੋਜ ਲਈ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਕਿਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਬੇਅੰਤ **ਮਾਇਕੀ ਲਾਭ** ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੁਖ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ **'ਆਤਮਿਕ-ਗਿਆਨ'** ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ **ਨਿਰੇ-ਪੁਰੇ ਮਾਇਕੀ ਵਿਗਿਆਨ** ਦੇ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਅਸ਼ਾਂਤੀ, ਦੁਖ-ਕਲੇਸ਼, ਭਿਆਨਕ ਰੋਗ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਲੜਾਈਆਂ ਕਾਰਣ ਬੇਅੰਤ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ **ਅੰਤ੍ਰਮੁਖੀ ਆਤਮਿਕ-ਖੋਜ** ਸਦਕਾ ਅਨੇਕਾਂ ਇਲਾਹੀ ਦਾਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ —

ਮਾਇਕੀ ਸੁਖ
ਆਤਮ-ਸੁਖ
ਸ਼ਾਂਤੀ
ਸਦੀਵੀ ਖੁਸ਼ੀ
ਆਤਮ-ਰੰਗ
ਆਤਮ-ਰਸ
ਪ੍ਰਿਮ-ਰਸ

ਆਦਿ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

'ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ' ਦਾ ਗਿਆਨ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਰੂਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ **ਆਤਮ ਮੰਡਲ** ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ **ਅਨੁਭਵੀ-ਗਿਆਨ** ਸਾਡੀ 'ਰੂਹ' ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਜਨਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੀ **ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।**

'ਬੁਧੀ' ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ **'ਨੁਕਤੇ'** ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ **'ਅਨੁਭਵੀ ਤਤ-ਗਿਆਨ'** ਦੁਆਰਾ **ਲੋਕ-ਪ੍ਰਲੋਕ ਦੀ ਸਮੁਚੀ ਸੋਝੀ'** ਅਥਵਾ **'ਗਿਆਨ'** ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਅਸੀਂ 'ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਖੋਜਾਂ' ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ **ਛਾਣ-ਬੀਣ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹਾਂ** ਅਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ **ਕਰਤੇ — ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਭੁਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।**

L123.4

we easily acquire the Divine Virtues of the 'Divine World'.

The study of material of the worldly circle keeps us trapped in the 'worldly circle', but the intutional contemplation of the 'spiritual circle' takes us out of the attachment of the materialistic world and introduces us to the internal spiritual intutional experiences of the wonderful and ecstatic knowledge of the spiritual world.

We spend all our lives and large sums of money in studying and researching the materialistic world, but, no expenditure is needed to do research the inner self with the Word: neither is there a need to go overseas.

Although through the results of scientific research , man has acquired unlimited materialistic benefits and bodily comforts, yet without spiritual knowledge, the wrong use of all materialistic science has brought throughout the world agitation, troubles-afflictions, frightful diseases and dreadful wars causing unlimited destruction.

On the other hand through inward spiritual research numerous Divine gifts such as

materialistic comforts
spiritual well being
peace
Eternal happiness
spiritual love
spiritual relish
love

etc. can be easily obtained.

The knowledge of the 'materialistic world' will not go with our souls after death, but the research of the intutional knowledge of the spiritual world will be with our soul in the future lives - guiding and helping us all the way.

Through our intellect we can do research on one natural aspect but through the knowledge of intutional quintessence we can get a complete awareness of our knowledge of this world and the next.

But, we are so absorbed in exploring and probing the creation through scientific research that we have forgotten the creator of creation - the Immortal Lord.

L123.4

ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਉਂ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ —

ਤ੍ਰੈਗੁਣ ਪੜਹਿ ਹਰਿ **ਤਤੁ ਨ ਜਾਣਹਿ** ॥
ਮੂਲਹੁ ਭੁਲੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਨ ਪਛਾਣਹਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੮)
ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ ॥
ਸਬਦੁ ਨ ਸੁਣਈ ਬਹੁ ਰੋਲ ਘਚੋਲਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੧੩)
ਮੂਰਖੁ ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨਈ ਸੂਝ ਬੂਝ ਨਹ ਕਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੩੮)

ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ।ਜਿਨਾਂ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਾਂ — ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੁਖ ਅਰਾਮ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ।

ਹਾਂ ! ਮਾਇਕੀ ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂ ਖੋਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ **ਕਰਤਾ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ** ਨੂੰ ਵੀ **ਸਿਮਰਨ** ਦੁਆਰਾ **ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਹੈ** ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਚੀ ਹੋਈ **ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਕੇ ਬਲਿਹਾਰੇ ਜਾਣਾ ਹੈ** ।

ਅਸੀਂ **ਬਾਹਰਮੁਖੀ** ਪਾਠ-ਪੂਜਾ, ਕਰਮ-ਕ੍ਰਿਆ ਆਦਿ ਵਿਚ ਹੀ ਮਸਤ ਹਾਂ, ਮਨ ਨੂੰ **ਅੰਤ੍ਰਮੁਖੀ** ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਨੂੰ —

ਸੋਝੀ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਜਾਚ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ।

ਮਾਇਕੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਖੋਜੀ, ਗਿਆਨੀ, ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੇ ਫਿਲਾਸਫਰ ਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, **ਪਰ ਅੰਤ੍ਰਆਤਮੇ ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ ਦਾ ਖੋਜੀ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ** ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ —

ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰੇ ॥
ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਹਿ ਰਹਹਿ ਨਿਰਾਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੩੯)
ਤੇ ਵਿਰਲੇ ਸੈਂਸਾਰ ਵਿਚਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੋਇ ਮਿਰਗ ਮਰੰਦੇ ॥
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੨੮/੧੭)
ਰਾਗ ਨਾਦ ਸਭ ਕੋ ਸੁਣੈ **ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਮਝੈ ਵਿਰਲੋਈ** ॥
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੧੫/੧੬)
ਗੁਰ ਕ' ਸਬਦੁ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ॥
ਆਪੁ ਮਾਰੇ ਤਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਸੂਝੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੦)

'ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ' ਦਾ ਸਰੂਪ **'ਆਤਮ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼'** ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਮਾਇਆ ਦੇ ਘੋਰ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿਚ ਜਦ ਕਦੇ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ **'ਸਿਮਰਨ'** ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਉਨਮਨ ਉਤੇ **ਆਤਮ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਲਿਸ਼ਕ** ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ **ਅਨੁਭਵੀ-ਗਿਆਨ**

In this connection Gurbani admonishes us thus:

1 Men read treatises dealing with three qualities and understand not the Quintessence of God. They forget the Primal Being and recognise not the Guru's hymns. 128

2 The man attached to worldliness is very blind and deaf.
He hears not the name and makes a great uproar and tumult. 313

3 The fool contemplates not the Name.
He has no understanding and comprehension. 938

This does not mean that we should not research in science. As long as we are in this world we have to make every effort for the happiness and comfort of our lives.

Indeed! while studying and researching worldly scientific knowledge it is equally necessary to remember our Creator - the Immortal Protector through simran and appreciate and show our affection for His divine creation.

We are absorbed in the outward reading of scriptures, worship, rituals etc.
We do not:-
have the awareness
know the method
feel the need
to turn our mind inwards.

The researchers, scholars, scientists and philosophers of materialistic creation are found in unlimited numbers but rare is the researcher of the inner soul's word- consciousness:-

.4 Rare are such persons in this world who reflect over the Guru's word and remain detached. 1039

5 Being in Love with the Shabad (Word) like a deer (because of love)they who are prepared to die (to this world -that is become totally intoxicated), such ones are rare indeed in this world. Var BG 28/17

6 All hear the sound and classical music but only a few understand the shabad (Word) consciousness. 15/16

7 Rare is the person who understands Gurbani.
When man effaces his self conceit, then does he come to posses the knowledge of the three worlds.

In the pitch darkness of materialism if ever we associate with the spiritually elevated souls and do simran, then sometimes the shine of spiritual light falls on our intoxicated minds and we experience intuitional knowledge.

ਪ੍ਰਜਵਲਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਤਮ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਝਲਕਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ 'ਤੱਤ-ਸ਼ਬਦ' ਨੂੰ—

ਬੁਝਣਾ
ਸੀਝਣਾ
ਚੀਨਣਾ
ਪਹਿਚਾਨਣਾ
ਮਾਨਣਾ

ਹੀ **'ਅਨੁਭਵੀ ਤੱਤ ਗਿਆਨ'** ਹੈ ।

'ਆਤਮ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੇ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਲਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਬੁਝਣਾ — ਸਾਡੀ ਸੀਮਿਤ ਬੁਧੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ।

ਪੜੀਐ ਗੁਨੀਐ ਨਾਮੁ ਸਭੁ ਸੁਨੀਐ ਅਨਭਉ ਭਾਉ ਨ ਦਰਸੈ ॥
ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ ਹਿਰਨ ਹੋਇ ਕੈਸੇ ਜਉ ਪਾਰਸਹਿ ਨ ਪਰਸੈ ॥
(ਪੰਨਾ-੯੭੩-੭੪)

ਚੀਨਤ ਚੀਤੁ ਨਿਰੰਜਨ ਲਾਇਆ ॥
ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਤੌ ਅਨਭਉ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੨੮)

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜਾਣੀਐ ਤਉ ਅਨਭਉ ਪਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੨੫)

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਣ ਹੋਇ ਅਨਭਉ ਅਘੜ ਘੜਾਏ ਗਹਣਾ ॥
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੧੮/੨੨)

ਗੁਰਬਾਣੀ 'ਆਤਮ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚੋਂ ਉਚਰੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ 'ਤੱਤ-ਸਾਰ' ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਭਾਵ ਸਾਡੀ ਸੀਮਿਤ ਬੁਧੀ ਦੀ ਛਾਣ-ਬੀਣ, ਸਮਝ ਤੇ ਪਕੜ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ ।ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਅਸੀਂ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੇ ਗੁਝੇ ਭਾਵਾਂ ਤੇ ਭੇਦਾਂ ਦਾ ਆਤਮਿਕ ਰੰਗ-ਰਸ ਮਾਨਣ ਤੋਂ 'ਅਸਮਰਥ' ਹਾਂ ।ਅਸੀਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਬੁਧੀ ਅਨੁਸਾਰ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਅਰਥ ਜਾਂ ਭਾਵ ਦੇ ਓਪਰੇ ਜਿਹੇ ਵੀਚਾਰ ਨਾਲ ਹੀ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟ' ਹਾਂ ।ਇਸ ਭੁਲੇਖੇ ਬਾਬਤ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਇਉਂ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ —

ਸਬਦੁ ਨ ਚੀਨੈ ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਕਰੇ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨੁ ॥
(ਪੰਨਾ-੩੯)

ਏਕੁ ਸਬਦੁ ਤੂੰ ਚੀਨਹਿ ਨਾਹੀ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜੂਨੀ ਆਵਹਿਗਾ ॥
(ਪੰਨਾ-੪੩੪)

ਸਬਦੁ ਨ ਜਾਣਹਿ ਸੇ ਅੰਨੇ ਬੋਲੇ ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਾ ॥
(ਪੰਨਾ-੬੦੧)

ਪੜਹਿ ਮਨਮੁਖ ਪਰੁ ਬਿਧਿ ਨਹੀ ਜਾਨਾ ॥
ਨਾਮੁ ਨ ਬੂਝਹਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੩੨)

It is through such flashes of the light of the soul that the quintessence of the Word can be:-

comprehended
dealt with
known
identified
enjoyed

and this is the essence of intuitional knowledge
To understand and comprehend the flashes of 'Divine illumination' is a thing that is beyond the limited our limited wisdom.

1 ***The mortals read, hear and reflect upon the innumerable Names of the Lord, but they cannot see the embodiment of gnosis and love.***
How can iron become invaluable gold if it touches not the philosopher's stone. ***973-974***

2 ***When , by meditation I attached my mind with the Pure One says Kabir, then did I obtain the Fearless Lord.*** ***328***

3 ***When by Guru's grace man obtains the true understanding, then finds he, the fearless Lord.*** ***725***

4 ***When ones consciousness is totally absorbed in the Sahabad (of the Guru) the intuitive mind (that opens up) will help to fashion jewellery from gold (meaning the intuitive mind will convert the worldly mind into a Divine Mind.).*** ***Var BG18/22***

Gurbani has emerged from the intuitive 'Divine Illumination" and for this reason the quintessence and the innate meaning of Gurbani is beyond the reach of our limited wisdom. That is why we are incapable of enjoying the spiritual hue of the hidden meanings of Gurbani.With our respective wisdom we are superficially satisfied with the literary meaning or message of Gurbani. Gurbani admonishes us as follows on this fallacy:-

5 ***He reflects not on the Word, but utters mere words from the mouth and is engrossed in sin.*** ***39***

6 ***The One Lord you remember not, so you shall enter the womb again and again.*** ***434***

7. ***Blind and deaf are they who know not the Name. For what did they come into the world.*** ***601***

8 ***The perverse men read, but know not the way***
They understand not the Name and stray in doubt. ***1032***

ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਲਪਗ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ **'ਸ਼ਬਦ'** ਦੇ **'ਅੱਖਰੀ ਸਰੂਪ'** ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਣਨ, ਸਮਝਣ, ਵਿਚਾਰਨ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ **'ਤੱਤ-ਸ਼ਬਦੁ'** ਦਾ ਕੋਈ ਗੁੱਝਾ **'ਭੇਦ'** ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ **'ਅਨੁਭਵ'** ਦੁਆਰਾ ਹੀ —

ਜਾਣਿਆਂ
ਬੁਝਿਆ
ਚੀਨਿਆਂ
ਸੀਝਿਆ
ਪਹਿਚਾਣਿਆ
ਵਿਚਾਰਿਆ
ਕਮਾਇਆ
ਧਿਆਇਆ
ਵਸਾਇਆ
ਪਿਆਰਿਆ
ਭੁੰਚਿਆ

— ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ **'ਗੁਰਬਾਣੀ'** ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਅਤੇ ਭਾਵ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣੇ । ਸਰਗੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ **'ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ'** ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਸਰੂਪ **'ਗੁਰਬਾਣੀ'** ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਉ-ਭਾਵਨੀ ਨਾਲ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਤਮਿਕ ਪੰਧ ਲਈ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਪਰ-ਜਿਸ **'ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼'** ਵਿਚੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਉਤਰੀ ਹੈ ਉਸ **'ਅਨੁਭਵੀ-ਦੇਸ'**, ਅਥਵਾ **'ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਮੰਡਲ'** ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ
ਅਤੇ
ਸਿਮਰਨ

ਹੀ ਕਾਰਗਰ ਸਾਧਨ ਹਨ !

ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ — 'ਮਾਨਸਿਕ' ਅਤੇ 'ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲਾਂ' ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ **ਦਿਮਾਗੀ ਗਿਆਨ** ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ **ਘਾਲਣਾਵਾਂ** ਨੂੰ ਹੀ **'ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀ ਟੀਸੀ'** ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਸਾਡਾ **ਭਰਮ** ਹੈ ।

ਅਸਲ ਵਿਚ 'ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ' ਲਈ ਸਰੀਰਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਘਾਲਣਾ **ਸਾਧਨ ਹਨ — ਪੂਰਨਤਾ ਨਹੀਂ !**

L123.7

Generally speaking with our shallow wisdom we are contented with hearing, understanding and discussing the word by word meaning of Gurbani but in reality the essence of Gurbani has some hidden secret which can be

known
comprehended
understood
discovered
identified
discussed
practiced
meditated
retained
cherished
digested

through intuition.

This does not mean that we should not go for the literary meaning of Gurbani.. Living in the visible world, we have to follow the word of the Guru in its word form in Gurbani and do paath, kitrtan and carry out discussion with love and affection. This is very important for our spiritual journey.

But to go towards the 'Divine World' from which Gurbani has descended, from that 'Intuitional region' or 'Illuminated World', the only effective way is

Sat Sangat [*company of (the seekers of) Truth*]

and

Simran

That is why it is important for us to have knowledge about the system of these two - 'mental' and 'spiritual worlds.'

But it is a fallacy to regard the mental intellectual knowledge and the physical efforts as peak of religious destination.

In reality to reach the 'spiritual world', physical and mental efforts

are means - not the end.

L123.7

ਸਾਡੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤਾਂ 'ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤ' ਦਾ ਮੇਲ ਹੈ, ਅਥਵਾ ਸਾਡੀ ਸੂਖਮ ਸੁਰਤ ਨੇ 'ਤੱਤ-ਸਬਦੁ' ਵਿਚ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋਣਾ ਹੈ !

'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ' ਦੇ ਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਹੀ 'ਅਨਹਦ-ਧੁਨੀ' ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨਾ ਹੈ ।

'ਸਿਧ-ਗੋਸ਼ਟ' ਵਿਚ ਸਿਧਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ—

ਤੇਰਾ ਕਵਣੁ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਕਾ ਤੂ ਚੇਲਾ ॥

ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ —

ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਚੇਲਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੪੨)

—ਅਰਥਾਤ ਮੇਰਾ 'ਗੁਰੂ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਵਿਚ 'ਸੁਰਤ' ਜੋੜਨਾ 'ਚੇਲਾ' ਬਣਨਾਂ ਹੈ ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸਰਪ' ਬੀਨ ਦੇ ਰਾਗ ਦੀ 'ਧੁਨੀ' ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ 'ਧੁਨੀ' ਦੇ ਮਗਰ-ਮਗਰ ਮੇਲ੍ਹਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੋਰ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਗਰਜ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ — ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਗਿਆਸੂ ਨੇ 'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੁਆਰਾ 'ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ' ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋਣਾ ਹੈ ।

ਜਦ ਮਨ 'ਅਨਹਦ-ਧੁਨੀ' ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਸਮਾਦੀ ਅਸਚਰਜ 'ਰਸ' ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਾਹੁ-ਵਾਹੁ' ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਹਿੰਡੋਲੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਕੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸਮਾਦੀ 'ਰੰਗ' ਵਿਚ ਕਹਿ ਉਠਦਾ ਹੈ —

ਮਾਈ ਰੀ ਪੇਖਿ ਰਹੀ ਬਿਸਮਾਦ ॥
ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਮੋਹਿਓ ਅਚਰਜ ਤਾ ਕੇ ਸ੍ਵਾਦ ॥
(ਪੰਨਾ-੧੨੨੬)

ਅਨਹਦੋ ਅਨਹਦੁ ਵਾਜੈ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੇ ਰਾਮ ॥
ਮੇਰਾ ਮਨੋ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਰਾਤਾ ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੩੬)

ਦੇਖਹੁ ਅਚਰਜੁ ਭਇਆ ॥
ਜਿਹ ਠਾਕੁਰ ਕਉ ਸੁਨਤ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਸੋ ਰਿਦੈ ਗੁਰਿ ਦਇਆ ॥
(ਪੰਨਾ-੬੧੨)

ਇਹ 'ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ' ਸਾਡੇ ਅੰਤ੍-ਆਤਮੇ ਗੁਪਤ ਤੌਰ ਤੇ 'ਆਤਮਿਕ ਡੂੰਘਿਆਈਆਂ' ਵਿਚ ਸਦਾ, ਇਕ-ਰਸ ਗੂੰਜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ।

ਇਹ 'ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ' ਹੀ 'ਸ਼ਬਦੁ' ਹੈ !
ਤੱਤ-ਸ਼ਬਦੁ ਹੀ 'ਗੁਰੂ' ਹੈ !!
ਸੁਰਤ ਹੀ ਚੇਲਾ' ਹੈ !!!

'ਮਾਇਆ' ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋਈ 'ਸੁਰਤ' — ਸਾਡੇ 'ਬਾਹਰਮੁਖੀ' ਜੀਵ ਦਾ ਕਰਤਵ ਹੈ ।

'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤਿ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਅੰਤ੍ਮੁਖੀ 'ਆਤਮਾ ਦੀ ਨਿਰਾਲੀ ਖੇਲ੍ਹ ਹੈ ।

L123.8

Our destination is the meeting of the 'word and consciousness' or our subtle consciousness has to be absorbed in the 'essence of the word'!

It is through the meeting of the 'word and consciousness' that the 'continuous jingling' sound is heard through intuition.

In the Sidh Ghost, the Sidhas (adepts) asked Guru Nanak:

Who is your Guru of whom you are the disciple?

In this connection Guru Nanak Sahib answered:-

1 Shabas (of the Lord) is my Guru (and my) consciousness (connected with) the sound current is the disciple. 942

- meaning 'Guru" is the 'Word' and focusing attention in the Word is become the 'follower'.

Just as the snake gets intoxicated with the music of the flute is happy following the sound; just as the peacock hearing the thunder of the clouds spreads its feathers in happiness - exactly in the same way the truth seeker through the meditation of the word becomes intoxicated in the 'continuous jingling' sound.

When the mind hears the unstruck celestial music, it enjoys the wonderful ecstatic taste and climbs onto the wonderful spiritual musical measure and in a state of wonderment one pour out (ones feelings)

8.2 O my mother I am wonderstruck to see my Lord.
My soul is bewitched by the unstruck melody, wondrous is its relish. 1226

8.3 Never ending never ending music plays to the accompaniment of musical instruments.
My soul, my soul is imbued with the love of my darling Beloved. 436

8.4 The Lord whose knowledge is spoken of as unfathomable, Him the Guru has enshrined within my mind. 612

This 'unstruck melody' is forever continuously echoing secretly in the spiritual depths of our internal soul.

This 'unstruck melody' is in fact the 'Word'!
The 'quintessential word' is in fact the 'Guru"
Attention (consciousness) is the 'follower' (disciple)

Consciousness absorbed in 'materialism' is the outward manifestation of our lives.

The practice of the 'Word-consciousness' is the extraordinary internal play of the soul.

L123.8

ਰੁਣ ਝੁਣੋ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਨਿਤ ਉਠਿ ਗਾਈਐ ਸੰਤਨ ਕੈ ॥
(ਪੰਨਾ-੯੨੫)

ਤਿਨਿ ਕਰਤੈ ਇਕੁ ਚਲਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥
ਅਨਹਦ ਬਾਣੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੫੪)

ਬਾਵਨ ਅਛਰ ਲੋਕ ਤ੍ਰੈ ਸਭ ਕਛੁ ਇਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥
ਏ ਅਖਰ ਖਿਰਿ ਜਾਹਿਗੇ ਓਇ ਅਖਰ ਇਨ ਮਹਿ ਨਾਹਿ ॥੧॥
ਜਹਾ ਬੋਲ ਤਹ ਅਛਰ ਆਵਾ ॥ ਜਹ ਅਬੋਲ ਤਹ ਮਨੁ ਨ ਰਹਾਵਾ ॥
ਬੋਲ ਅਬੋਲ ਮਧਿ ਹੈ ਸੋਈ ॥ ਜਸ ਓਹੁ ਹੈ ਤਸ ਲਖੈ ਨ ਕੋਈ ॥੨॥
(ਪੰਨਾ-੩੪੦)

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰੁ-ਸਬਦੁ ਲੈ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਚੁਪਿ ਚਬੋਲਾ ॥
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੪/੧੭)

ਕਹਿਬੇ ਕਉ ਸੋਭਾ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਹੀ ਪਰਵਾਨੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੫੭)

ਇਹ **'ਸੂਖਮ-ਤੱਤ-ਸ਼ਬਦ'** ਹੀ ਇਲਾਹੀ ਹੋਂਦ ਦਾ —
ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ
ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ
ਸਬੂਤ ਹੈ
ਨੀਸਾਣ ਹੈ ।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ **'ਨਾਮ'** ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਨ ।

ਸਬਦੇ ਹੀ ਨਾਉ ਊਪਜੈ ਸਬਦੇ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੪੪)

ਅਨਹਤ ਬਾਣੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਜਾਣੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਹਰਿ ਰਸ ਭੋਗੋ ॥
(ਪੰਨਾ-੯੨੧-੨੨)

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੫੭)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਰਤੀ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਇਸੁ ਬਾਣੀ ਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਾਇਦਾ ॥
(ਪੰਨਾ-੧੦੬੬)

ਇਹ ਇਲਾਹੀ **'ਤੱਤ ਸ਼ਬਦੂ'**, ਆਪਣੇ 'ਸੋਮੇ' **ਨਿਰੰਕਾਰ** ਵਾਂਗ, **ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਤੇ ਅਰੂਪ ਹੈ** ।ਐਸੀ ਸੂਖਮ ਵਸਤੂ ਨੂੰ **ਉਸੇ ਸੂਖਮਤਾਈ** ਦੀ ਪੱਧਰ (wavelenth) ਉਤੇ ਹੀ ਪਕੜਿਆ ਜਾਂ **ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ** ।

ਇਸ ਲਈ 'ਤੱਤ-ਸਬਦੂ' ਨੂੰ ਪਕੜਨ ਲਈ, ਅਥਵਾ ਸ਼ਬਦੁ ਨਾਲ ਮੇਲਣ ਲਈ ਸਾਡੀ **'ਸੁਰਤ'** ਵੀ **ਉਸੇ ਸੂਖਮ ਪੱਧਰ** (wavelength) ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ' ਜਲੰਧਰ-ਰੇਡੀਉ-ਸਟੇਸ਼ਨ' ਅਤੇ ਸਾਡੇ 'ਰੇਡੀਉ' ਦੇ ਮੀਟਰ-ਸਾਈਕਲ ਇਕੋ ਪੱਧਰ (wavelength) ਜਾਂ ਨੰਬਰ ਉਤੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਜਲੰਧਰ-ਰੇਡੀਉ-ਸਟੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਡੇ ਰੇਡੀਉ ਤੇ ਸੁਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

L123.9

1 ***Arising early in the morn and associating with the saint's society, daily hymn the melodious celestial strain.*** ***925***

2 ***He the Lord-creator has set afoot a wondrous play.***
I hear the Lord's celestial Gurus Word. ***1154***

3 ***Through these 52 letters the three worlds and all else are described.***
These letters shall perish. That imperishable Lord, cannot be described through these letters.
Where there is speech, there are letters. There the mind remains not stable.
Both in speech and silence, He the Lord abides.
As he is, none can know him as such. ***340***

4 ***Taking the Waheguru mantra from the Guru (the Gursikh) drinks quietly from the container of love.*** ***Var B.G. 4/17***

.5 ***You cannot do justice by trying to describe. It has to be seen to be appreciated.*** ***1357***

This 'sublime - essence - Word' indeed is the
manifestation
symbol
illumination
proof
sign

of Divine existence. The Sabad (word) and Naam are the expression and manifestation of spiritual illumination.

6 ***By Guru's instruction the Name wells up in the mind and by Guru's instruction, the mortal is united with the Lord.*** ***644***

7 ***By Guru's instruction, I have realised the unstruck music and enjoy the divine relish of God's Name.*** ***921 - 922***

8 ***By Guru's instruction, he repeats the Lord's Name.*** ***1057***

9 ***Gurbani pervades the whole world and through this Word, the Lord's Name is obtained.*** ***1066***

This Divine quintessential Word like its source, the Lord is very delicate and formless. Such a delicate thing can only be captured or realised on a similar slender wavelength.

That is why to capture the 'Shabad essence' or to establish a link with the shabad, our attention too should be of the same slender wavelength. For example if 'Jallandar Radio station and our 'radio' are on the same meter-cycle wave length or number, then only the two can get connected and the voice from Jallandar Radio Station can be heard on our radio.

L123.9

'ਸੂਖਮ ਸੁਰਤ' ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਰਥਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ —

ਰੱਬੀ ਭੈ
ਰੱਬੀ ਵਿਸਮਾਦ
ਦੈਵੀ ਪ੍ਰੇਮ
ਅਨਹਦ ਨਾਦ
ਨਾਮੁ ਧੁੰਨ

ਨੂੰ **ਅਨੁਭਵ ਦੁਆਰਾ** ਮਾਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਤ੍ਰੈਗੁਣੀ ਮਾਇਆ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ **'ਤੱਤ-ਸਬਦੁ'** ਵਿਚ ਸਮਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਸੂਖਮ **ਸੁਰਤ ਦੀ ਦਾਤ** 84 ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ **'ਮਨੁੱਖ'** ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ।

ਹਥ ਪੈਰ ਦੇ ਦਾਤਿ ਕਰ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਭ ਦਿਸਟਿ ਦੁਆਰੇ ॥
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੧੮/੩)

ਜਿਵੇਂ 'ਸਬਦੁ' ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ **'ਪੁਲ'** ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਸੁਰਤ ਵੀ 'ਸੂਖਮ ਤੱਤ ਸਬਦੁ' ਅਤੇ ਸਥੂਲ ਅੱਖਰੀ ਸਬਦ** ਵਿਚਕਾਰ ਉਲਥਾਕਾਰ (interpreter) ਹੈ । ਇਹ ਸੂਖਮ **'ਤੱਤ-ਸਬਦੁ' ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ** ਸਥੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ **ਗੁਰਬਾਣੀ** ! ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਥੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਅੱਖਰੀ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ **ਨੂੰ ਅੰਤ੍ਰਆਤਮੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ** ਆਤਮਿਕ ਰਸ ਮਾਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

'ਸੁਰਤ' ਹੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਕਾਰ **'ਤੱਤ-ਸਬਦੁ'** ਰੂਪੀ **'ਪੁਲ'** ਨੂੰ **ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ** ਜੀਵ ਨੂੰ **ਮਾਇਕੀ ਭਵਸਾਗਰ** ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਮੁਰਗਾਈ ਨੈ ਸਾਣੇ ॥
ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੇ ॥
(ਪੰਨਾ-੯੩੮)

ਪਰ ਇਸ **ਅੰਤ੍ਰਮੁਖੀ ਸੂਖਮ 'ਖੇਲ੍ਹ'** ਨੂੰ ਕੇਵਲ **'ਸਾਧਸੰਗਤ'** ਅਤੇ **'ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ'** ਦੁਆਰਾ **'ਸਿਮਰਨ'** ਕਰਕੇ ਹੀ ਬੁਝਿਆ-ਜਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਣਿਆਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ —

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਵਧਾਨ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਚਲੈ ਪਗੁ ਧਾਰੈ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੩੭/੨੭)
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ
ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਅੰਦਰਿ ਆਣੈ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੬/੧੯)
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੧੬/੧)
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦ ਵਿਲੋਵੈ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੨੯/੯)

ਜਦ ਕਦੇ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਵਿਚ 'ਸਿਮਰਨ' ਕਰਦਿਆਂ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੁੰਦਾ

The 'subtle consciousness' has such an ability that it can while experiencing

Divine awe
Divine ecstasy
Divine love
Infinite melody
Melody of the Naam

through intuition, to tear down the boundaries of materialism, to merge with the 'Essence of the Word'. Out of the 84 lakh lives, only man has received this gift of the substle consciousness.

1 ***The hand and legs etc. are the gifts the Lord has bestowed, consciousness of the word through the ear and the precious eyes His merciful looks have blessed.***
Var B.G. 18/3

Just as the 'Word' is the bridge between the world and the Formless Lord, consciousness is the interpreter between the 'subtle essence of the word' and the gross written word. It can sense the 'essence of the word' and express it in gross visible words, just as in Gurbani! In the same way it can internally sense the divine virtues which are narrated in the visible words of Gurbani and enjoy the spiritual taste.

It is the consciousness that can become aware of the bridge of the 'essence of the word' that can ferry man across the dreadful materialistic ocean.

2 ***As a lotus flower remains unaffected in water, as also a duck that swims against the stream's current, and becomes not wet, so with the fixed intent on the Guru's word and uttering the Name, O Nanak, the dreadful world ocean is crossed. 938***

But this inward mysterious 'play' can be known - comprehended and enjoyed by doing simran through the 'sadh sangat' (the company of evolved souls) and the grace of the Guru. This point is illustrated in the verses of Bhai Gurdas thus:

3 ***By focusing the attention of the consciousness on the word the gurmukh takes a step and finds the path. VarBG37/ 27***

4 ***By absorbing the consciousness in the Word in the company of the sadh sangat (the company of evolved souls) man by Guru's grace goes (within himself). VarBG 6/19***

5 ***Practice the Guru's Word (shabad) in the company of evolved souls (sadh sangat).***
Var BG 16/1

Sometimes when doing simran in sadh sangat, the mind turns pure

ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਉਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਸੂਖਮ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ —

ਲਿਸ਼ਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਛੋਹ ਲੱਗਦੀ ਹੈ
ਚੋਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ
ਜੀਓ ਜਾਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਨ **'ਉਨਮਨ'** ਹੋ ਕੇ **'ਸੂਖਮ ਸੁਰਤੀ'** ਦੁਆਰਾ —

'ਨਾਮ'
'ਸਬਦ'
'ਜੀਵਨ-ਰੌ'
'ਹੁਕਮ'

ਨੂੰ ਬੁੱਝਕੇ, ਜਾਣਕੇ, ਪਹਿਚਾਣਕੇ **'ਅਨੁਭਵ'** ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ।

ਮਨ ਦੀਆਂ ਸੁਰਤੀਆਂ — ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ—

— ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ **ਮੋੜਕੇ**
— **ਇਕਾਗਰ-ਚਿਤ** ਹੋ ਕੇ
— ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ **ਅੰਧ ਗੁਬਾਰ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ**
— **'ਭੁਲ** 'ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ
— ਯਾਦ ਵਿਚ **ਸਿਮਰਨ** ਕਰਕੇ
— ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ
—ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ **ਨਦਰਿ-ਕਰਮ** ਦੁਆਰਾ

ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ ਦਾ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ-ਤਨ-ਹਿਰਦੇ ਦਾ 'ਅੰਧ-ਗੁਬਾਰ' ਜਾਂ **ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵਾ** ਇਉਂ ਉਡ-ਪੁਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹਨੇਰ !

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਸਹਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ॥
ਮਿਟਿਆ ਅੰਧੇਰਾ ਚੰਦੁ ਚੜਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੯੩)

ਇਹੋ ਹੀ ਅੰਦਰਲੀ **ਅਨੁਭਵੀ ਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ** ਜਾਂ **ਬੁਧ ਬਦਲੀ ਸਿਧ ਪਾਈ** ਦਾ **ਇਲਾਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ** ਹੈ — ਜਿਸਦੀ ਬਾਬਤ ਮਾਇਕੀ ਮੰਡਲ ਵਾਲੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ।

'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤ' ਦੇ ਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਜੀਵ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ **ਆਤਮਿਕ ਬਰਕਤਾਂ** ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ **ਆਤਮਿਕ ਅਨੰਦ**, ਪ੍ਰਭੂ-ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਸੁਖ ਦੀ **ਠੰਢਕ** ਵਰਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ —

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਪ੍ਰਭ ਰਾਤਉ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੨)
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਹਜਿ ਬਿਲਾਸੀ ।
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੧੫/੨੧)

and the innate, subtle effect of Gurbani

reflects upon it
infects it
hits it
brings about the realisation of the being within

and our mind becomes intoxicated and through the subtle mind discovers, realises discerns and senses

'Naam'
'Shabad (Word)'
'Life current'

and enjoys it.

The mind's reflections and inclinations

* are withdrawn from the materialistic world
- focus their attention

* cut through the pitch darkness of ignorance
- withdraw from sin
- doing simran in the presence

* living in the company of evolved souls (sadh sangat)
* and through the divine grace and mercy of the Guru

the union of the consciousness and the Shabad (Word) takes place.

In this way the ignorance or doubt ridden fallacy of our mind, body and heart disappears just as darkness when the sun rises.

1 ***By Guru's Grace I have easily obtained the home of bliss.***
The darkness is dispelled and the moon of wisdom has risen. 393

This is the Divine miracle of internal intuitional spiritual level or (as it is said) with the change of knowledge spiritual power is attained. Those with external tendencies of the materialistic world have no knowledge whatsoever about this.

Through the union of the Shabad (Word) and consciousness and the grace of the Guru, man receives all the Divine blessings. This creates within us spiritual bliss and eternal comfort and calmness of the Lord's love.

2 ***By fixing attention on the Divine Word, happiness is produced.***
Imbued with the Lord, sublime joy emanates. 62

3 ***The gurmukhs while living in the world and in the company of spiritual souls are engrossed in the word consciousness and enjoy the bliss of highestspiritual level. VBG 15/21***

ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਕਥੀ ਨ ਜਾਈ ।
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੧੬/੧੦)

ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਣੁ ਹੋਇ ਦਰਗਹ ਮਾਣ ਨਿਮਾਣਾ ਪਾਏ ।
(ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ.-੮/੨੪)

'ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ' ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ **ਬਿਨਾਂ** ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਸਤਾ **'ਤੱਤ-ਸਬਦੁ'** ਜਾਂ **'ਸਬਦ-ਗੁਰੂ'** ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ।

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਬਿਨੁ ਆਵੈ ਜਾਵੈ
ਪਤਿ ਖੋਈ ਆਵਤ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੩੧)

ਪਰ ਇਹ 'ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤਿ' ਦੀ ਕਮਾਈ ਸੌਖੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਮਾਂ-ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ 'ਸੁਰਤ' **ਮਾਇਆ ਦੇ 'ਬਹੁਰੰਗਾਂ'** ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਹੋ ਕੇ ਰਸ ਲਈ ਨਵੀਨਤਾ ਜਾਂ ਭਿੰਨਤਾ ਲੋੜਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਚਾਟ ਹੋ ਕੇ ਚੁਪ-ਚੁਪੀਤੇ **ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ** !

ਮਾਇਆ ਚਿਤ੍ ਬਚਿਤ੍ ਬਿਮੋਹਿਤ ਬਿਰਲਾ ਬੂਝੈ ਕੋਈ ॥(ਪੰਨਾ-੪੮੫)

ਇਸ ਲਈ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ 'ਸੁਰਤਿ' ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਇਕੀ ਰਸਾਂ ਤੋਂ ਮੋੜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ **'ਅਨਤ ਤਰੰਗਾਂ'** ਵਾਲੀ ਰਸੀਲੀ ਤੇ ਵਿਸਮਾਦੀ **'ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ'** ਅਤੇ ਰੰਗੀਲੀ **'ਪ੍ਰੇਮਾ-ਭਗਤੀ'** ਦੇ

ਬਾਰੰਬਾਰ 'ਸਿਮਰਨ' ਅਭਿਆਸ

ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਂ ਤੇ ਉਚੇਰੀ ਜੀਵਨ-ਸੇਧ ਵੱਲ ਤੋਰਿਆ ਹੈ ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਸੁਰਤਿ 'ਮਾਇਕੀ ਰਸਾਂ-ਕਸਾਂ' ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ —

ਵਿਸਮਾਦੀ ਸਿਫਤ
ਪ੍ਰੇਮ
ਪਿਆਰ
ਚੁਪ-ਪ੍ਰੀਤ
ਸ਼ੁਕਰ
ਅਰਦਾਸ
ਭੈ-ਭਾਵਨੀ
ਬੈਰਾਗ

ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਵਲ਼ਵਲ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ 'ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ' ਦੇ ਮੇਲ ਲਈ, ਜਾਂ 'ਮਨਮੁਖ' ਤੋਂ 'ਗੁਰਮੁਖ' ਬਣਨ ਲਈ **ਭਾਵਨਾ-ਸਹਿਤ ਅੰਤ੍ਰਮੁਖੀ ਹੋ ਕੇ 'ਸਿਮਰਨ' ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ** ।

ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਸਿਮਰਨਿ ਅਨਦਿਨ ਜਾਗੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੬੨)
ਬਾਰੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਜਪੀਐ ॥
ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤਨੁ ਧ੍ਰਪੀਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੮੬)

—ਚਲਦਾ

L123.12

1 The story of shabad (word) and consciousness absorbed in ecstasy of the Beloved is unnarratable and cannot be told. Var BG 16 / 10

2 The love link of the shabad (word) and consciousness bestows honour in God's Court to those without honour (in this world). Var BG 8 / 24

Without the union of the consciousness and the Shabad (Word) there is no other way that goes towards the 'Word-essence' or the Shabad (Word) Guru.

3 Without reflection on the Guru's Word, he suffers transmigration, loses honour and continues coming and going. 1031

But this practice of Shabad (Word) -consciousness is not easy because through numerous births, our consciousness has been absorbed in the 'numerous colours' of materialism and needs the relish of novelty or variety, failing which it gets bored and quietly slips away.

.4 Fascinating is the marvelous picture of worldliness and only a few understand this. 485

For this reason to divert our attention from the numerous attractions of materialism, and link us with the melodious and wondrous praise of the Lord's 'infinite waves' through the

repetitive practice of 'simran'

of the colourful 'love-filled worship' of the Lord, our Gurus have started a new and lofty aim to life. In this way our consciousness comes out of the attractions of materialism and takes emotion filled flight in the

wondrous praise
affection
love
silent love
gratitude
supplication
awe filled desire
yearning

of the Lord. In this way for the union of the Shabad (Word) and consciousness or from a 'manmukh' to become a 'gurmukh' it is essential to go within with faith and love and do 'simran'.

5 By Lord's meditation man remains watchful night and day. 262

6 Again, again and again repeat your Lord's name.
By drinking the Name-nectar, this soul and body are satiated. 286

Cont......../ Lekh 15

L123.12